

Project 'Groen voor grijs'

Groen brengt mensen dichterbij elkaar

Bevordert groen in de woon- en leefomgeving de kwaliteit van leven van ouderen? Kun je met groen besparen op kosten, bijvoorbeeld voor zorg, doktersbezoek en medicijnen? Wat levert een investering in groen dan concreet op? Daar gaat het project 'Groen voor grijs' antwoord op geven.

Tekst: Ed Zeelt

Het project 'Groen voor grijs' heeft als speerpunt 'natuurbeleving dicht bij huis'.

Het project

'Groen voor grijs' onderzoekt de betekenis van een groene woon- en leefomgeving voor de kwaliteit van leven van kwetsbare ouderen. Gekozen is voor een project in de wijk Waterhoef in Oisterwijk, Noord-Brabant. Natuurbeleving bevordert de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Natuur nodigt uit tot bewegen, helpt tegen somberheid en is goed voor sociale contacten. Dat sluit mooi aan bij de wens van de rijksoverheid om mensen steeds langer thuis te laten wonen.

De wetenschap

"Gemeenten bezuinigen op groen. Dat kun je niet ongestraft doen", zegt Jana Verboom, senior onderzoeker bij Alterra Wageningen UR. "Groen is ontzettend belangrijk voor spelende kinderen, ouderen, contacten in de buurt en veiligheid. Groen doet veel goed en dat willen we met dit project aantonen. We kijken naar de kwetsbaarheid van ouderen en hebben een vragenlijst gemaakt die de kwaliteit van leven meet. Hoe staat het met de gezondheid, de sociale contacten en wordt groen voldoende gebruikt? We planten groen aan, maar komen ook met initiatieven om het groen te gebruiken. De nulmeting is uitgangspunt van het onderzoek. We doen bij 117 kwetsbare ouderen jaarlijks een nieuwe meting en kijken zo in de komende vier jaren of we een effect zien. Wat nu al opvalt, is dat de kwetsbaarheid van mensen samenhangt met opleidingsniveau en inkomen. Wie laag scoort wordt minder oud en heeft minder gezonde jaren. Het mooie van groen is dan dat wie niet ver van huis gaat, in de eigen omgeving ook iets extra's kan vinden."

De NAHF

Bert van Helvoirt is directeur van Van Helvoirt Groenprojecten BV in Berkel-Enschot. Belangrijker in dit verband is zijn voorzitterschap van de 'Nature Assisted Health Foundation' (NAHF). "Met vier groene ondernemers spraken we over innovaties, onder meer over gezondheid en hoe je het welbevinden van mensen kunt bevorderen. Daaruit is

Onderzoek en praktijk: werken aan meer groen

'Groen voor grijs' is één van de projecten uit het programma 'De Groene Agenda', waarin iVerde (samenwerkingsverband van Anthos, Branchevereniging VHG en LTO Vakgroep Bomen & Vaste Planten), Flora Holland en vele onderzoeksorganisaties samenwerken. 'Groen voor grijs' wordt gefinancierd door de Topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen van het Ministerie van Economische Zaken, Provincie Noord-Brabant, Gemeente Oisterwijk, Rabobank Hart van Brabant en Wooncorporatie Leystromen. De uitvoering vindt plaats in samenwerking met de Nature Assisted Health Foundation, Alterra en Tilburg University. Ook groene ondernemers zijn betrokken: Hoek Hoveniers, Van Helvoirt Groenprojecten, Binder Groenprojecten en Van de Haar Groep.

"In je voortuin ontmoet je méér mensen dan op de bank"

Bert Klerks, lid van een wijkraad

de NAHF voortgekomen. Als NAHF werken we met veel partijen samen. Wetenschappers, ondernemers en overheidsvertegenwoordigers bieden we een platform om praktische en theoretische kennis bij elkaar te brengen en door te vertalen naar nieuwe, praktische toepassingen. Bij zorginstellingen hebben we met studenten en onderzoekers van VUmc en Radboud (UKON) al enkele projecten rond dementie gedaan. De verzamelde kennis gebruiken we nu om naar de leefomgeving in wijken te kijken. De doelgroep is verbreed naar ouderen die het moeilijk hebben."

Inspireren

"De eerste schep gaat pas na de winter de grond in. We brengen nu zaken in beeld en maken een globaal plan. Dan kijken we naar de kosten en wie wat gaat doen. Het ambitieniveau moet passen bij de mogelijkheden. We kijken vooral naar wat de bewoners zelf kunnen doen. Studenten van de HAS Den Bosch maakten een ideeënboek met mooie voorbeelden hoe het in de wijk kan worden. Het Oisterwijkse Biodiversiteitsteam, waarin heel veel kennis zit, heeft vijftig plaatsen benoemd waar je méér kunt doen. Soms simpele dingen die weinig geld kosten. Een paar stoeptegels weghalen en je hebt een geveltuintje. Muren kun je laten begroeien. Als NAHF maken we het plan, brengen

expertise in en de wijkraad zorgt voor sturing. Het gaat om inspireren, voorbeelden geven. Doel is ook de kennis die aanwezig is in de samenleving te benutten." Van Helvoirt ziet de markt voor groene ondernemers veranderen. "Er gebeurt veel in de maatschappij waar we op moeten inspelen. De rol van de gemeente als verzorger van groen wordt anders, er komt meer burgerparticipatie. Wij zetten in het onderhoud al diverse doelgroepen in. Ik zie het als een ideale trainings- en leeromgeving. Stel dat je als bedrijf vrijwilligers opleidt om een deel van het werk te doen. Dan heb je echt toegevoegde waarde, al maak je de markt er natuurlijk een stukje kleiner mee..."

Waterhoef

De wijk Waterhoef in Oisterwijk vergrijsd en is wat 'versteend'. Er zijn wel bomen en grasveldjes, maar je kunt er weinig mee doen. Jasperina Venema organiseert er samen met de wijkraad de bewonersparticipatie. Zij vraagt tijdens de tweede bewonersvergadering de mensen om mee te denken. "De rol van de gemeente is beperkt, als bewoners zijn we nu aan zet. Er zijn veel mogelijkheden, we krijgen letterlijk de ruimte." De aanwezigen praten in groepjes over de eigenheid van de wijk en waar ze voor hun wijk van dromen. Er zijn concrete suggesties. Wandelroutes langs

groene plekjes, voldoende zitbankjes voor ouderen, een pluktuin met fruitbomen, speelplaatsen voor kinderen, vlinderstruiken, een wilde tuin en overall aandacht voor biodiversiteit. Als eerste wordt een bestaand speeltuintje onder handen genomen. Venema is tevreden. "We brengen een beweging op gang en we gaan de mensen enthousiast maken." ■

Productschap Tuinbouw

